Politik för oss som bygger Sverige

Byggnads prioriterade valfrågor 2022

BYGGNADS

Byggnads - händerna som bygger Sverige

Att bygga Sverige kräver hårt arbete och Byggnads medlemmar sliter i ur och skur. Vi bygger arbetsplatser, sjukhus och bostäder att komma hem till. Vi kommer att ta vår del av ansvaret för att bygga samhället. För gamla och nya svenskar. För friska och sjuka, för sorg och kärlek. För alla.

Men om vi ska ta vårt ansvar, då måste politiken ta sitt. Vi ser hur pensionerna blir lägre och hur pensionsåldern höjs. Hur naiva politiska beslut gett arbetslivskriminaliteten fritt spelrum i vår bransch. Och hur vi själva knappt längre har råd att bo i bostäderna vi bygger. Det här måste ändras, vi kräver en politik för vanligt folk. En politik för oss som bygger Sverige.

Byggnads krav utgår från fyra prioriterade områden: arbetslivskriminalitet, pensioner, bostadspolitik och framtidens byggbransch. Till varje område finns ett antal specifika krav.

Byggnads prioriterade frågor i valet 2022

En byggbransch fri från kriminalitet

Politisk naivitet och avregleringar har lett till att kriminaliteten har fått fotfäste i byggbranschen. De senaste 10–15 åren har vi sett den gå från en respekterad bransch med goda villkor till att bli hem för organiserad brottslighet. Ingen kan längre blunda för den verklighet vi möter dagligen. Staten måste ta tillbaka kontrollen och slå ner mot fuskarna med full kraft.

Krav

- Fler arbetsplatskontroller och straff som avskräcker – Ingen ska kunna smita under radarn!
- Begränsning i antalet underentreprenörsled med start i kontrakten med stat och kommun.
- Krav på att upphandlande myndigheter och kommuner själva ska kontrollera sina underentreprenörer
- Inrätta ett center mot arbetslivskriminalitet i varje region!

Fakta

- Byggmarknadskommissionen kunde visa att 8 av 10 företag från Östeuropa på något sätt bryter mot lagar och avtal. Se *Byggmarknadskommissionens slutrapport*, nedan.
- Myndigheterna kan idag inte dela nödvändig information med varandra på grund av den nuvarande sekretesslagstiftningen. Skatteverket kan till exempel inte berätta för Arbetsmiljöverket vilka företag de borde genomföra inspektioner på.
- I Norge finns en modell med max 2 led av underentreprenörer. Något som lett till bättre koll på arbetsplatserna och mindre fusk.
- Norge har även lokala center mot arbetslivskriminalitet där myndigheterna kan samarbeta och ta emot tips.

Pensioner för oss som bygger Sverige

Efter ett helt arbetsliv förtjänar vi en rättvis pension. Så är det inte idag. Sveriges pensionssystem är felbyggt i grunden, och straffar oss med tunga jobb. Över hälften av Sveriges löntagare känner en oro inför sin pension och fler än åtta av tio byggnadsarbetare över 55 har värk i kroppen. Ändå förväntas vi jobba till 65 – och snart ännu längre. Det är varken rätt eller rättvist.

Krav

- Högre pensioner för låg- och medelinkomsttagare.
- Höj inte pensionsåldern förrän vi får förbättringar i arbetsmiljön

Fakta

- Målsättningen för det allmänna pensionssystemet är att ge en pension på minst 60 procent av slutlönen. Idag har kompensationsnivån har sjunkit från 61 till endast 45 procent (tjänstepension exkluderat). *Källa: Forena*
- Över hälften av samtliga svenskar är oroliga för att de kommer att få eller redan har en för låg pension. Ännu större är oron bland LO-medlemmar där 65 procent oroar sig över att få en låg pension. Se *Pensionsoron,* nedan.
- Byggnads medlemsundersökning visar att 9 av 10 byggnadsarbetare upplever smärtor kopplade till sitt arbete. Se *Det smärtsamma priset,* nedan.

Bostadspolitik för oss som bygger Sverige

Vi byggnadsarbetare är stolta över våra jobb men det skaver när vi bara får bygga för de med tjock plånbok. 90 procent av Sveriges befolkning bor i en kommun med bostadsbrist. Våra unga fastnar i långa bostadsköer eller tvingas skuldsätta sig för att ha en chans att komma in på en bostadsmarknad där prisrallyt aldrig verkar ta slut. Det är dags att samhället tar tillbaka kontrollen över bostadsbyggandet.

Krav

- Bygg fler bostäder! Öka de statliga bostadsinvesteringarna och återinför investeringsstödet
- Vi ska ha råd att bo i bostäderna vi bygger. Nej till marknadshyror!

Fakta

- 90 procent av Sveriges invånare bor i kommuner med bostadsbrist. Källa: *Boverket*.
- Investeringsstödet har gjorde så att ca 50 000 hyresrätter med rimlig hyra byggdes eller påbörjades under fyra år. Källa: *Hyresgästföreningen*.
- I Finland uppgick stödet till bostadsbyggande till motsvarande 42 miljarder kronor förra året. I Sverige uppgick det statliga investeringsstödet, som avskaffades av högerpartierna, till 3,1 miljarder kronor 2021.
- Priset på flerbostadshus (hyreshus) har mer än tiodubblats (1 100 procent) sedan 1981. Priset på bostadsrätter har nästan femdubblats sedan år 2000 (SCB). Se *Bostäder åt alla!,* nedan.

Politik för framtidens byggnadsarbetare

Vi har ett enormt byggbehov i Sverige och vi behöver fler, duktiga arbetskamrater. Vi står också inför stora förändringar med såväl digitalisering och en livsviktig klimatomställning som är vår tids största byggprojekt. Här ska Sverige och svensk byggbransch vara världsledande. Då måste vi också säkerställa att våra ungdomar får bästa möjliga utbildning och start i sina yrkesliv.

Krav

- Krav på att ta in lärlingar och kollektivavtal vid offentlig upphandling.
- Stoppa vinstjakten och marknadskaoset i skolan. Höj yrkesutbildningarnas status och kvalitet genom att skärpa kraven och kontrollerna på skolorna.

Fakta

- Lärlingsklausuler vid offentlig upphandling har bland annat införts i Skellefteå, efter en motion från en ombudsman i Byggnads.
- TV4 Kalla Fakta kunde avslöja hur utbildningsföretag gett betyg i utbildningar som inte fanns och inte haft någon som helst kontakt med handledare under praktiken. Utan att detta upptäckts av granskande myndigheter.

Mer fakta i respektive politikområde finns följande rapporter:

- *Byggmarknadskommissionens slutrapport*
- *Knegarpension – fyra förslag för ett nytt pensionssystem*
- *Pensionsoron – Så känner svenskarna inför sin pension*
- *Det smärtsamma priset – om belastning och skador i byggbranschen*
- *Bostäder åt alla! Sverige behöver en (ny) bostadspolitik*
- *Så rustar vi framtidens byggbransch*